

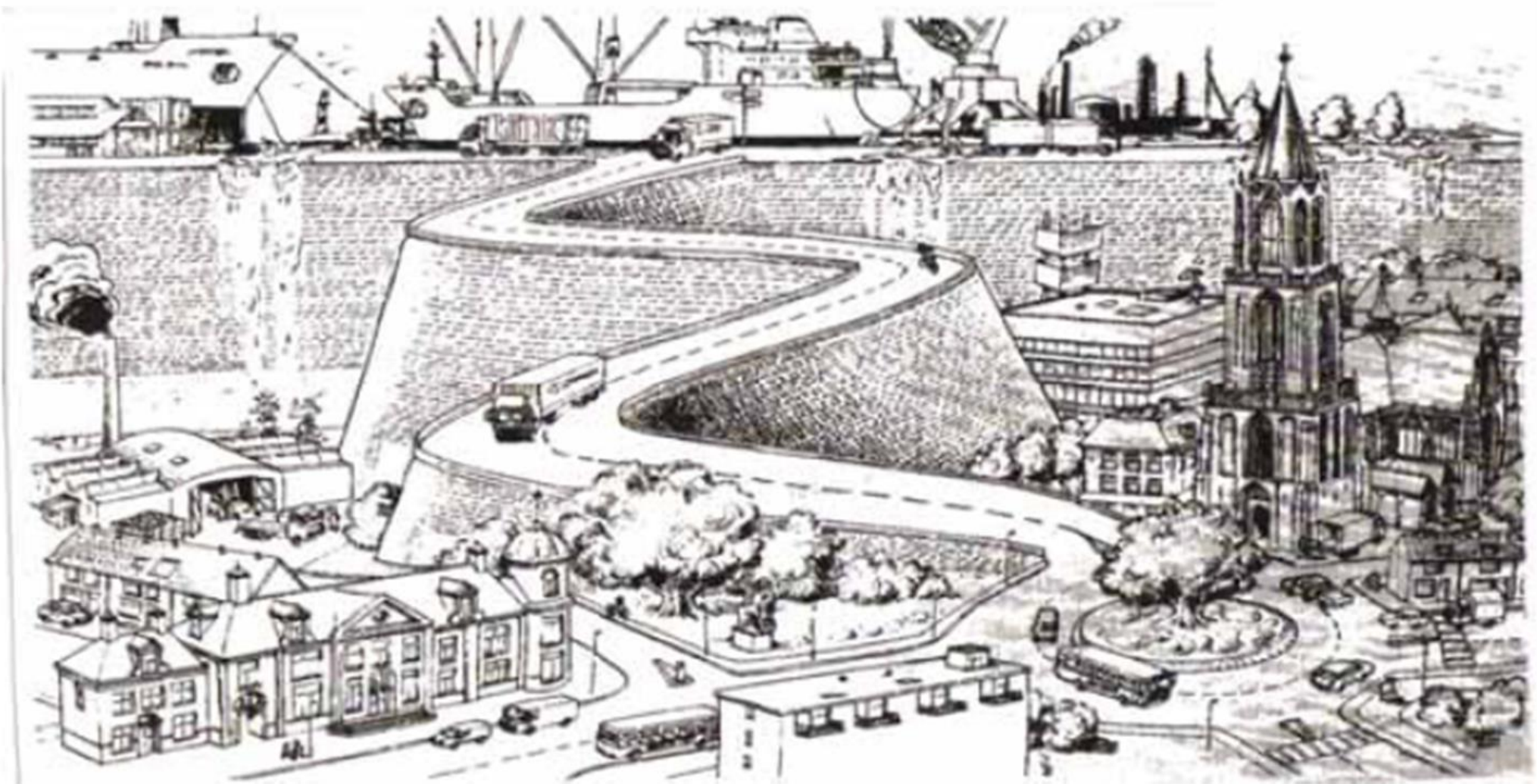

university of
 groningen

Overstromingsveerkracht als wenkend toekomstperspectief

Dr. Margo van den Brink, Afdeling Planologie, Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, RUG
KNAG-Lustrumcongres 'Ruimte voor Transitie', sessie Klimaatadaptatie

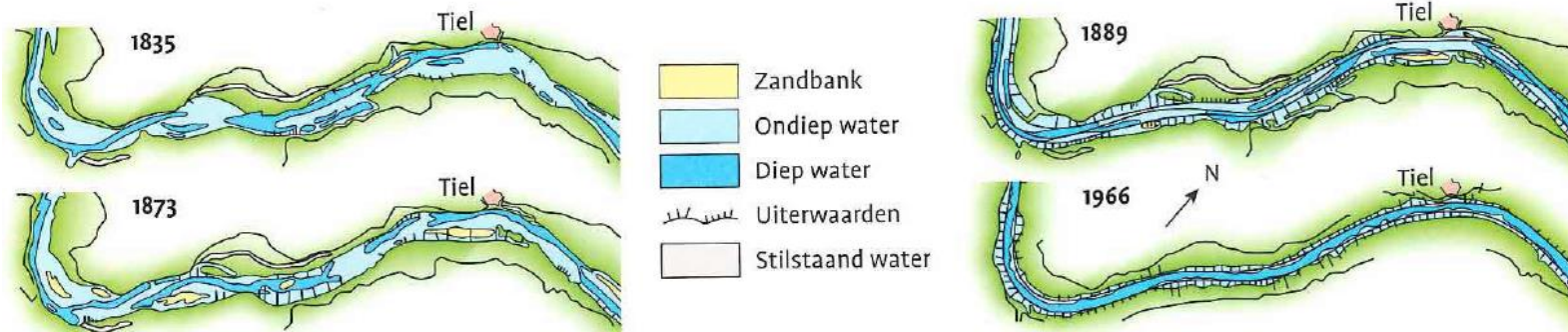
Dit is de voorkeursoplossing...?

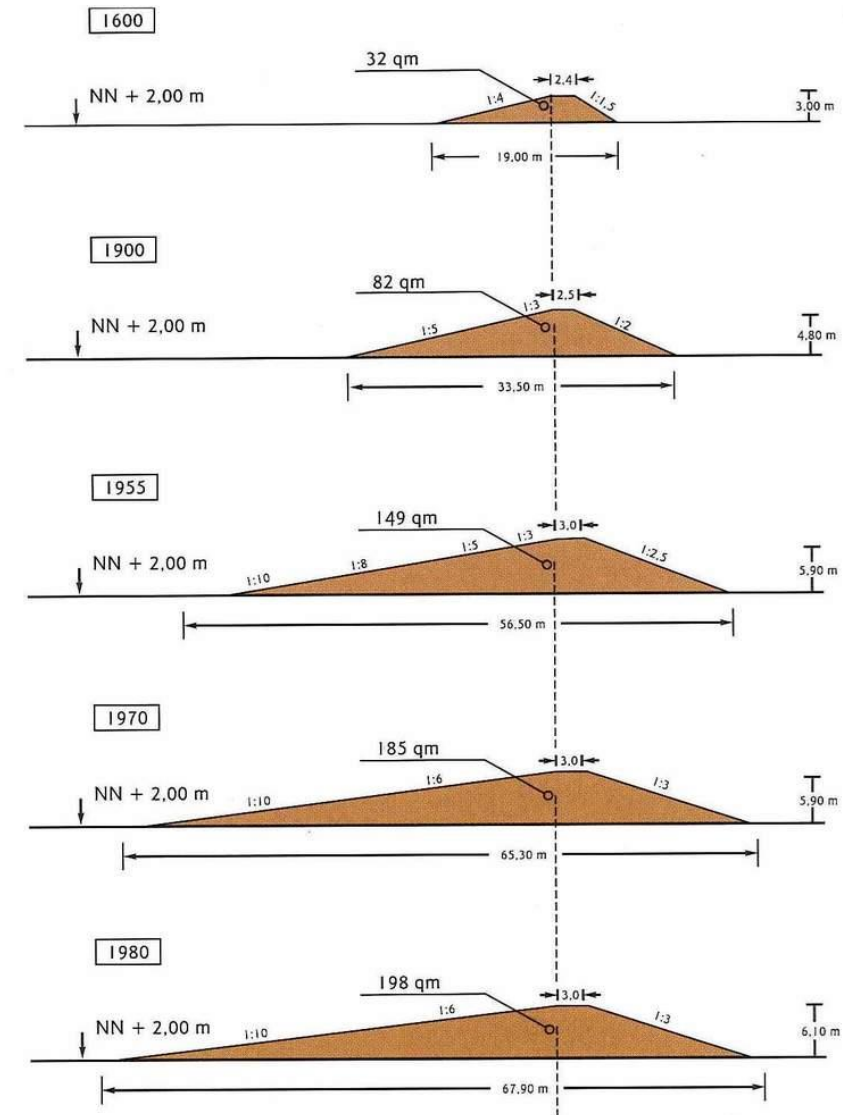
Kritiek op het beheersingsparadigma

- Veiligheidsparadox
- Risico's worden groter
- Grenzen aan techniek, gebrek aan ruimte
- Negatieve gevolgen voor landschap, natuur, cultuur
- Van watertovenaars naar 'Attila op de Bulldozer'

D. Rivierverbetering van de Waal bij Tiel 1835-1966

Bron: Bosatlas Nederland Waterland

Resilience als alternatief perspectief

Resilience als alternatief perspectief

Turenscape Sanya Mangrove Park in China

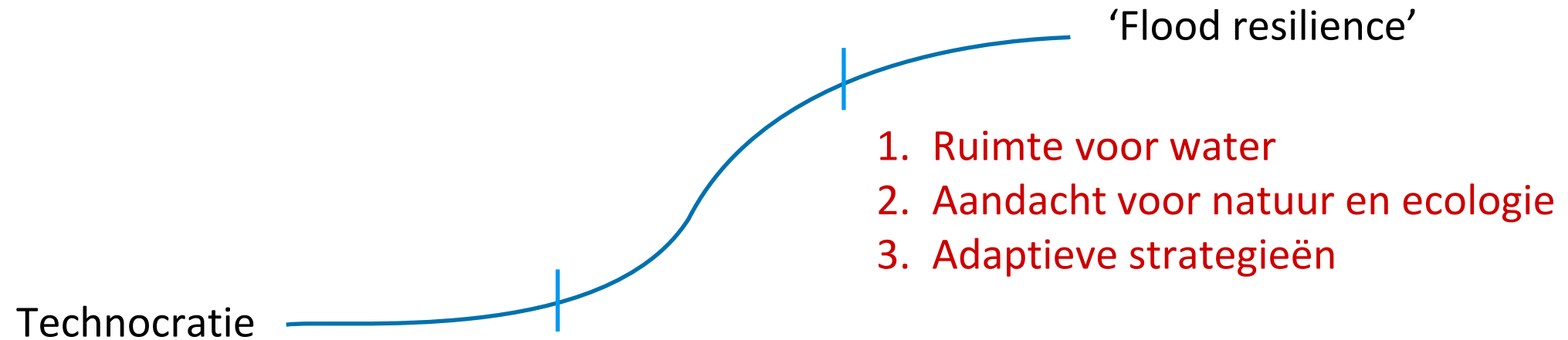

Chulalongkorn University
Cenetenary Park in Bangkok

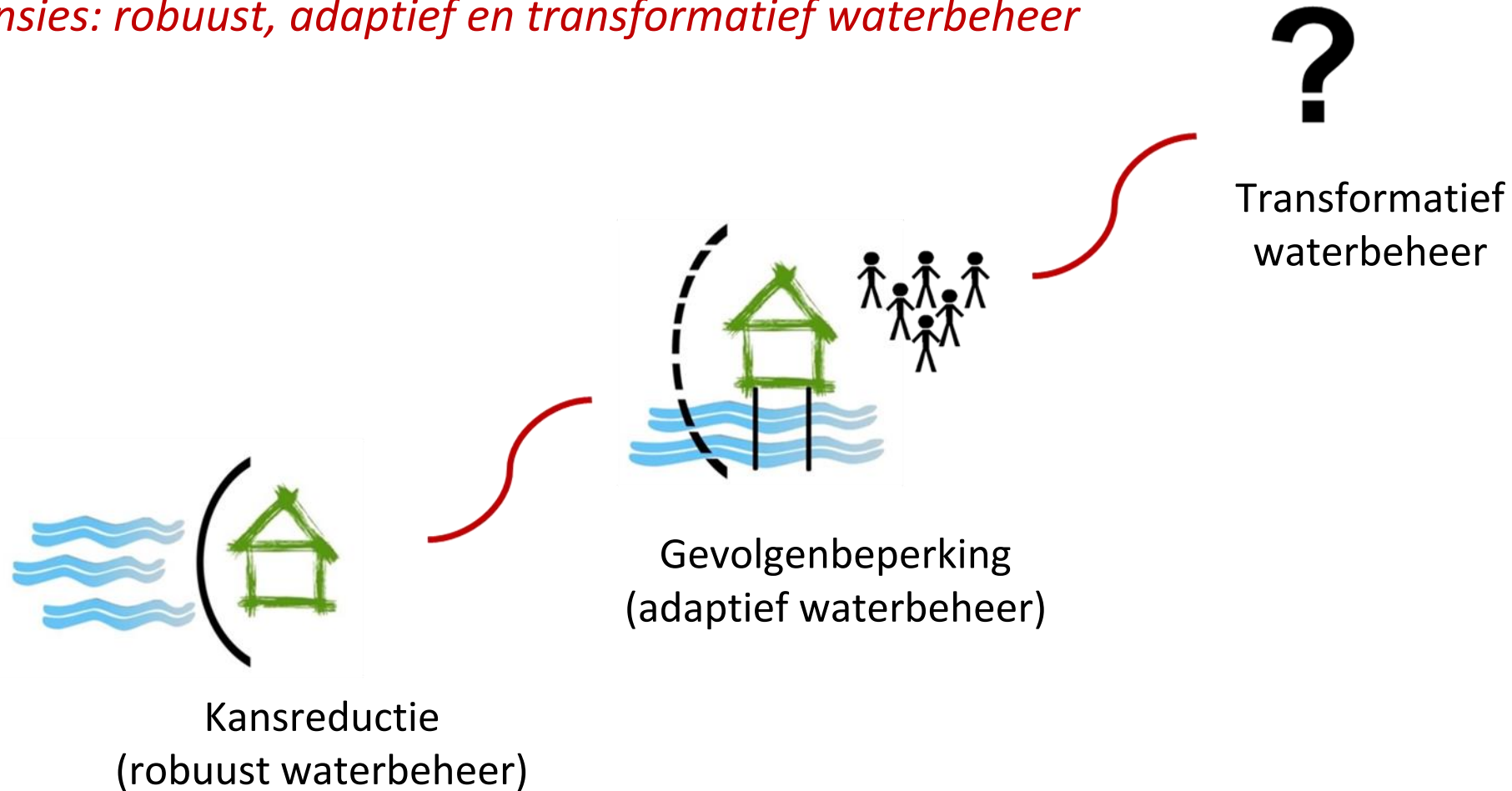
Visualization 'Sustainable Flood Resilient
Future' by Global Resilience Partnership

De wereldwijde watertransitie

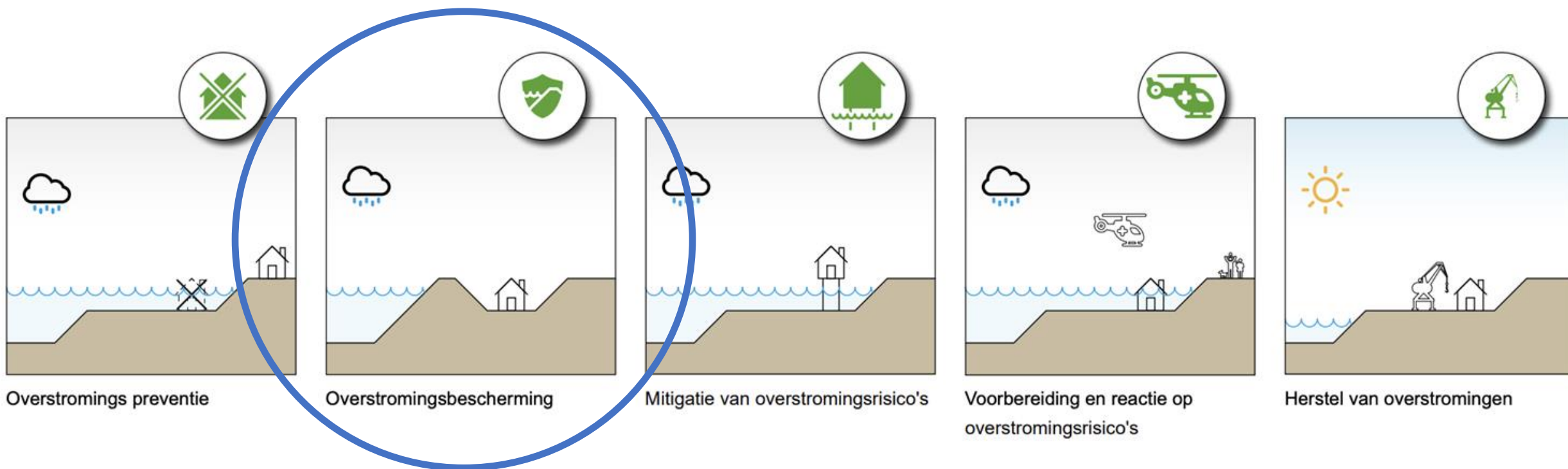
Maar wat is 'flood resilience' dan?

3 dimensies: robuust, adaptief en transformatief waterbeheer

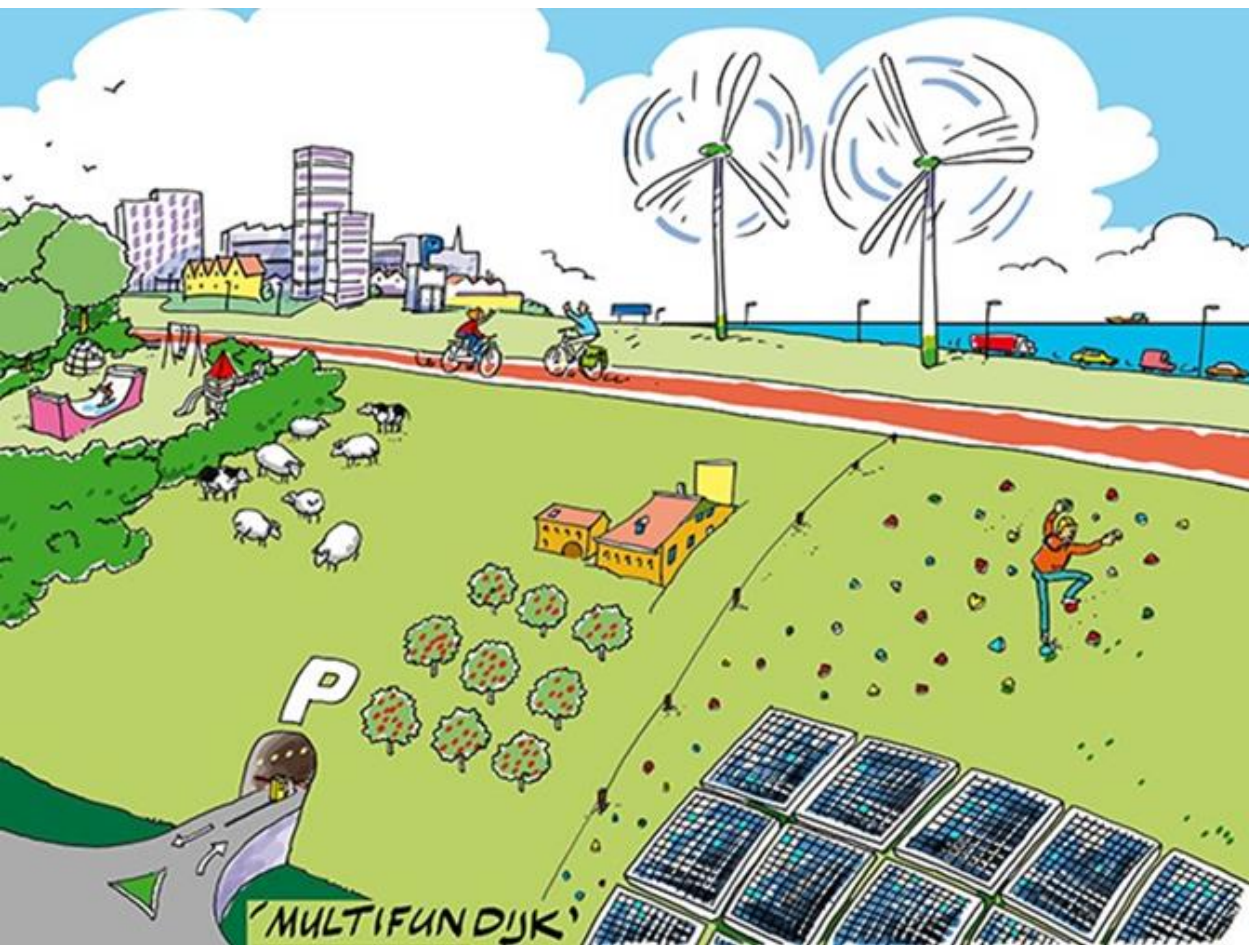
Naar een divers palet aan strategieën

Cruciale rol voor ruimtelijke ordening op verschillende schaalniveaus met oog voor ruimtelijke kwaliteit

Bescherming tegen overstromingen

Innovatieve technische en ruimtelijke maatregelen

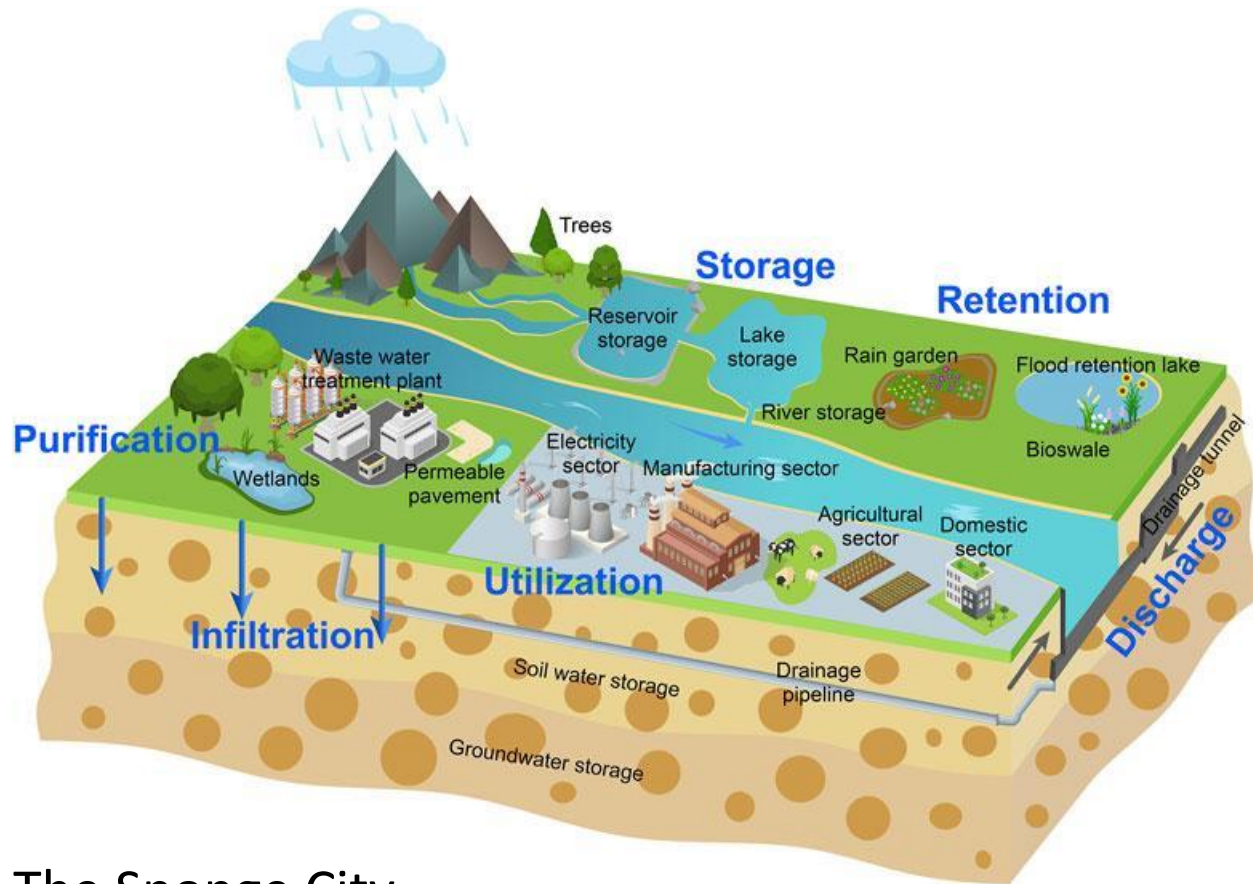
De 'multifun' dijk (Deltares)

Ruimte voor water in 'klimaatbuffer' De Onlanden

Mitigatie van overstromingsrisico's

Ontwikkeling van nieuwe stedelijke concepten

The Sponge City

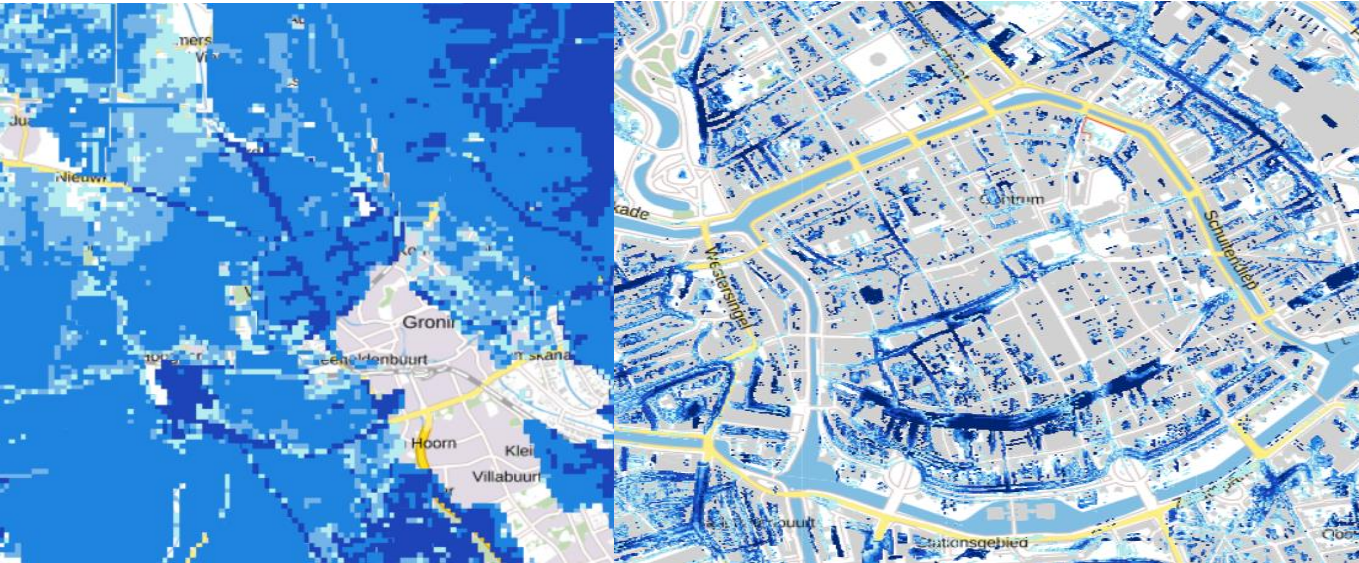

The Water Sensitive City

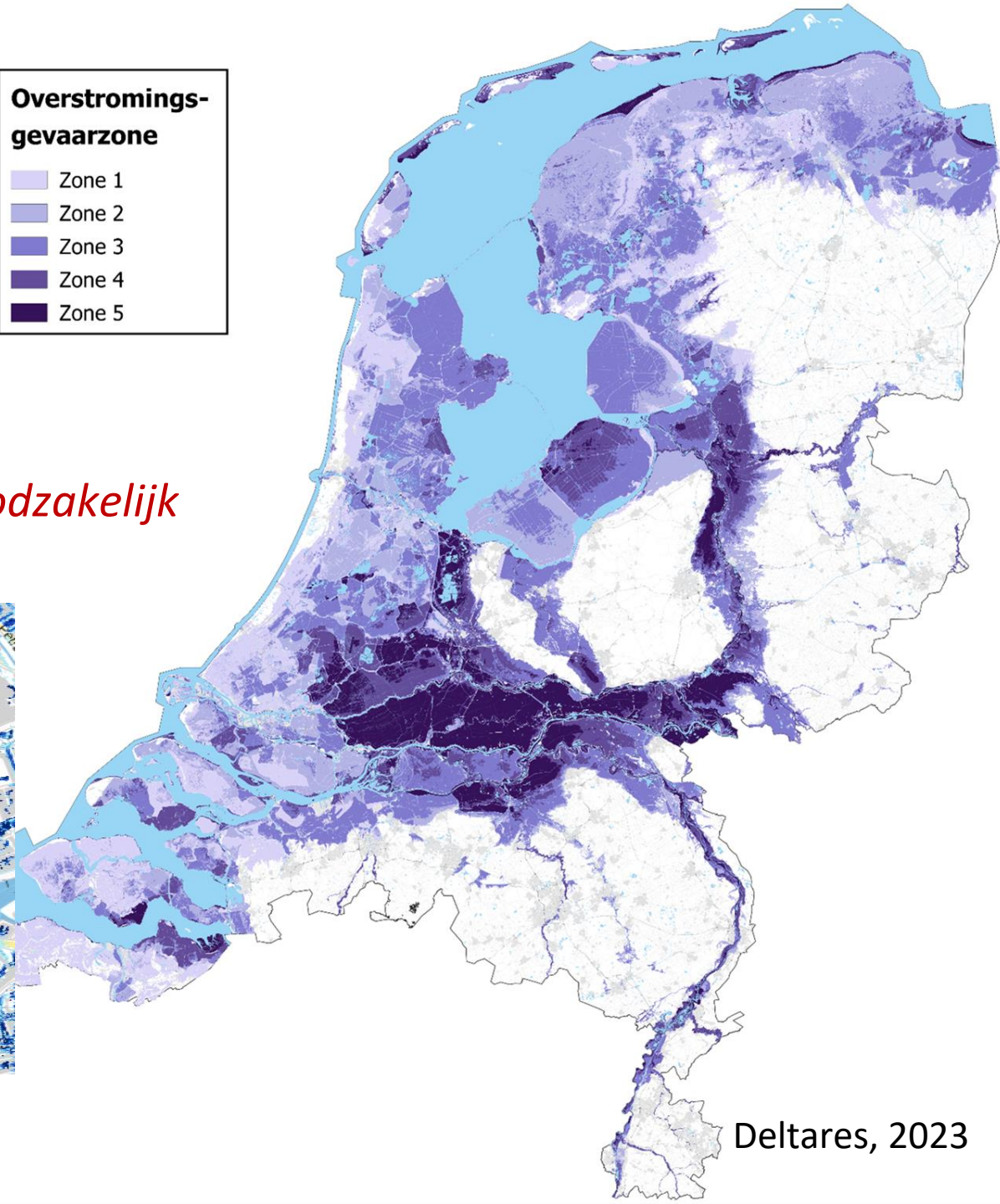
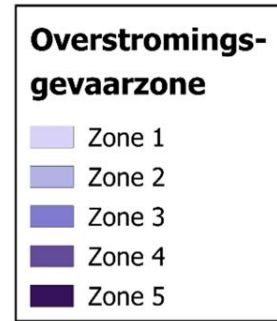

Preventie en proactieve ruimtelijke planning

Strategische ruimtelijke keuzes en reserveringen noodzakelijk

Wateroverlastkaarten Groningen

Deltares, 2023

De mooie tijd van Ruimte voor de Rivier...

Ruimte voor de Rivier

- 'Bijna overstromingen' in 1993 en 1995
- Vergroten van de afvoercapaciteit van de grote rivieren door het water meer ruimte te geven
- Dubbeldoelstelling: waterveiligheid én ruimtelijke kwaliteit

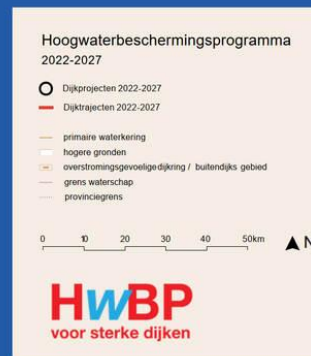

Ruimte voor de Waal bij Nijmegen-Lent

Waar staan we nu?

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma

- De grootste dijkversterkingsoperatie sinds de Deltawerken
 - ~ 1500km dijken
 - ~ 500 gemalen en sluizen
- ‘Sober en doelmatig’ > waterveiligheid staat voorop, ruimtelijke kwaliteit geen doelstelling
- Kritiek van College van Rijksadviseurs (2020): te monofunctioneel
- Zorgen: te traag en te duur

Hoogwater-
beschermings
programma:
van ‘sober en
doelmatig’
naar ‘slim en
doelmatig’

Hoogwater-
bescherming
als kans

Het onderzoeksproject 'RuiKwa-Lab'

- > Vraaggericht onderzoek via crowdfunding gefinancierd
- > 19 partners: RUG, WUR, waterschappen, advies- en ontwerpbureaus > Learning Community
- > Twee hoofdvragen:
 - Wat is ruimtelijke kwaliteit?
 - Hoe kan ruimtelijke kwaliteit in het planproces gerealiseerd worden?

Ruimtelijke **Kwa**Liteit in
wAterveiligheidsBeheer

Aspecten ruimtelijke kwaliteit

Belevingskwaliteit

De tevredenheid met de zintuiglijke waarneming van het landschap

Gebruikskwaliteit

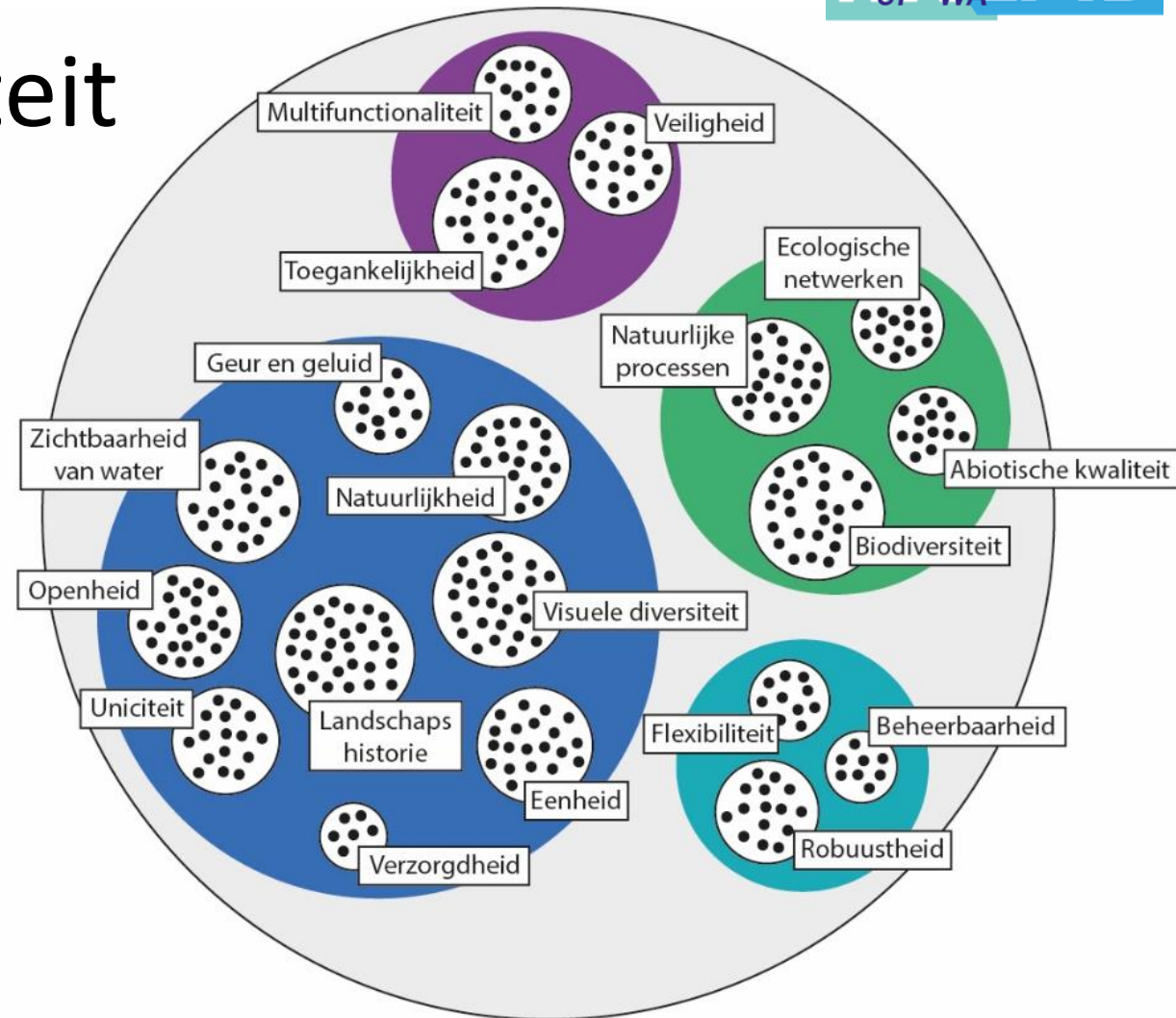
De tevredenheid met de gebruiksmogelijkheden van het landschap

Ecologische kwaliteit

De tevredenheid met de bestaansmogelijkheden van verschillende levensvormen in het landschap

Langetermijnkwaliteit

De tevredenheid met de toekomstmogelijkheden van het landschap

- Term
- Belevingskwaliteit
- Toekomstkwaliteit
- Gebruikskwaliteit
- Ecologische kwaliteit
- Aspect

Hoe ruimtelijke kwaliteit nu borgen in een planproces?

Inhuren externe expertise zoals landschapsarchitecten

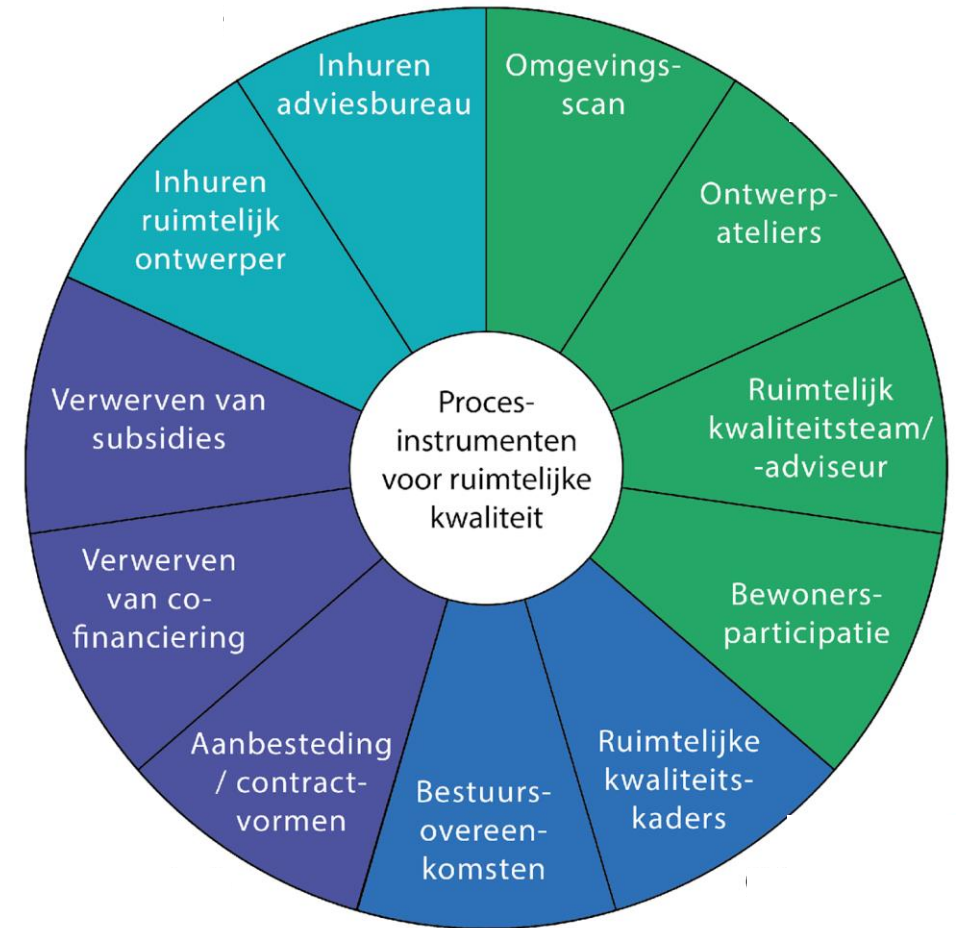
Inzetten omgevingsscan en ontwerpstudio's, ruimtelijke kwaliteitsteams

Ruimtelijke kwaliteit opnemen in samenwerkingsovereenkomsten, vaststellen ruimtelijke kwaliteitskaders

Verwerven cofinanciering en subsidies

De opkomst van 'design-led planning'

... gebruik maken van ontwerp, ontwerpers en elementen uit ontwerpen bij de inrichting van een integraal planproces...

Nieuwe competenties
voor ruimtelijk professionals
in een sterk veranderend landschap

Een verkenning
Juli 2022

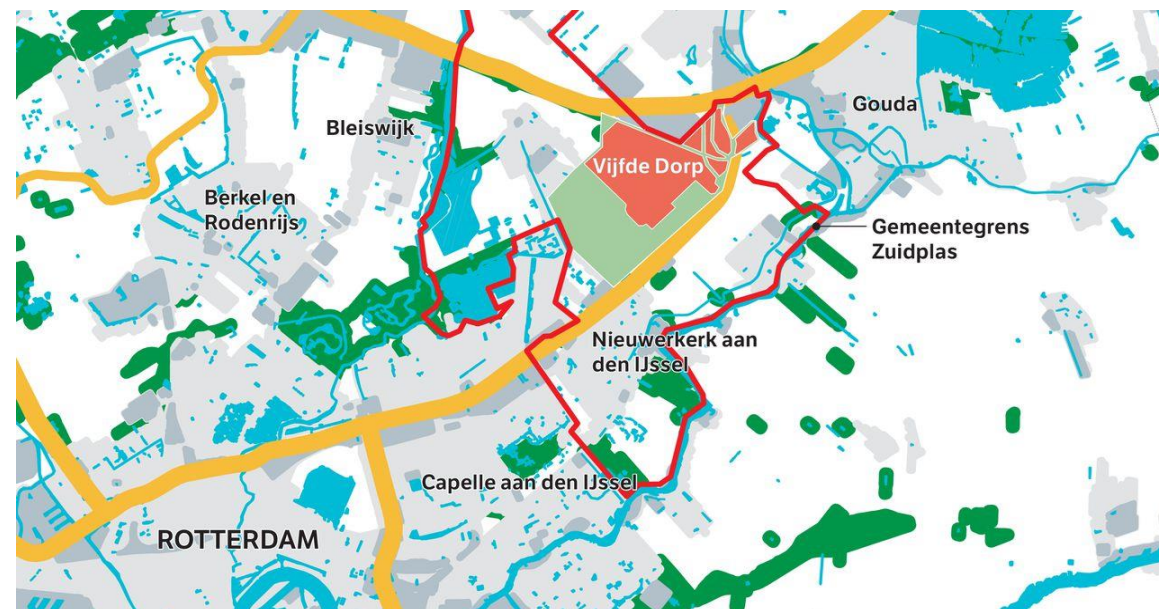
Conclusies

- Overstromingsveerkracht vraagt om een divers palet aan ruimtelijke maatregelen en daarmee het loslaten van oude patronen
- Ruimtelijke kwaliteit kan water en ruimte verbinden
- Nodig is een nationale visie op strategische keuzes die in gebiedsgerichte ontwerpprocessen verder worden uitgewerkt: met ruimtelijke kwaliteit als een van de hoofddoelen

NOS Nieuws • Woensdag 29 maart, 12:45

Groen licht voor bouw 400 huizen in uiterwaarden Arnhem

Interactieve discussie

← → ↻ themasites.pbl.nl/scenarios-inrichting-nl2050/kaarten

Planbureau voor de Leefomgeving

Scenario's Kaarten Gebieden Downloads

SCENARIO

- ▼ Mondiaal Ondernemend
- Snelle Wereld
- Groen Land
- Regionaal Geworteld

DATALAGEN

Complete kaart

Klimaatadaptatie

- Reservering piekafvoer rivieren
- Zoet-zoutovergang
- Waterwinning

Energie

- Windturbines op zee
- Windturbines op land
- Zonneveld

Verberg

PBL: Vier scenario's voor de inrichting van NL in 2050

Mondiaal Ondernemend

Snelle wereld

Groen Land

Regionaal Geworteld

When poll is active, respond at pollev.com/watertransition

Text **WATERTRANSITION** to **22333** once to join

Welk scenario is het meest aantrekkelijk?

Mondiaal Ondernemend

Snelle Wereld

Groen Land

Regionaal Geworteld

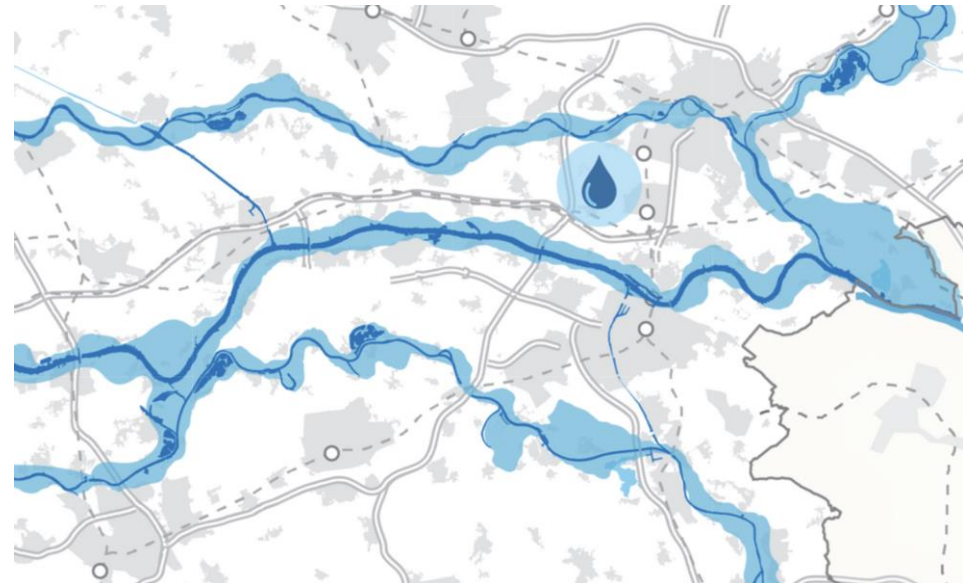

Powered by **Poll Everywhere**

Start the presentation to see live content. For screen share software, share the entire screen. Get help at pollev.com/app

Opdracht

- In kleine groepen gaan we 3 scenario's vergelijken op het gebied van **klimaatadaptatie**: Mondiaal Ondernemend, Groen Land en Regionaal Geworteld
- Voor 2 gebieden gaan we deze scenario's vergelijken en bespreken, namelijk het Rijnmond gebied en het gebied Arnhem-Nijmegen-Den Bosch

Vragen:

1. Onderzoek welke klimaatadaptatie maatregelen worden voorgesteld in dit scenario
2. Onderzoek wat daarvan de gevolgen en de voor- en nadelen zijn
(denk aan gevolgen voor energie, economie, stad en regio, landelijk gebied)
3. Welk scenario spreekt nu het meeste aan en waarom?
Ofwel: waar hadden jullie de grootste meningsverschillen over?
Vorbereiden op plenaire terugkoppeling

Afsluiting

